

Aan:

Aangetekend verzonden

Aan de heer prof. dr. U. Rosenthal
en de heer prof. drs. J. Wallage, kabinetsinformateurs

p/a Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20008
2500 EA 's-Gravenhage

L.A. Spaans **inlichtingen**
070 - 3765711 **telefoon**
l.spaans@caop.nl **email**

CAOP/10.00656 **briefnummer**
Z.8.386 **zaaknummer**
0 **bijlage(n)**
14 juli 2010 **datum**

Onderwerp:

“Manifest voor een krachtige publieke sector”

Geachte heren Rosenthal en Wallage,

Een slagvaardige overheid en hoogwaardige publieke diensten zijn essentieel voor onze samenleving. Nederland kan trots zijn op het huidige niveau van publieke dienstverlening. Werknemers bij de overheid, onderwijs en zorg kiezen welbewust voor dienstbaarheid aan de samenleving. De uitdaging is om ook in 2020 een overheid en publieke sector te hebben die kwaliteit levert, die waardering van de burgers oogst en waar mensen graag werken.

De staat van de overheidsfinanciën dwingt tot een kritische blik op de publieke sector. Die moet effectiever en efficiënter. Wij onderschrijven dat. Het kan ook slagvaardiger, efficiënter, beter en goedkoper. Wij willen ons daarvoor inzetten.

Wij doen dat niet alleen vanuit betrokkenheid maar ook vanuit zorg. Een ondoordachte aanpak van bezuinigingen heeft grote risico's voor de kwaliteit van de publieke dienstverlening. Om de gewenste grotere efficiëntie en effectiviteit daadwerkelijk te realiseren, is een gezamenlijke lange termijn aanpak nodig van politiek en sociale partners. Een aanpak die alleen kijkt naar de effecten op korte termijn kan leiden tot desinvesteringen, imagoschade en afbraak. Dat moet vervolgens tegen hoge kosten weer worden hersteld. Daardoor zou een averechts effect worden bereikt. Ons doemscenario is dat de beoogde bezuiniging niet wordt gehaald, maar er wel sprake zal zijn van verlies van kwaliteit, van het verdwijnen van talent en van demotivatatie van medewerkers.

Wij zijn er van overtuigd dat met een gezamenlijke aanpak aanzienlijke bezuinigingen zijn te realiseren met behoud en zelfs verbetering van de kwaliteit en slagkracht van de publieke sector! Daarvoor is een combinatie nodig van een gedegen takendiscussie, doelmatiger werken, echte beleidskeuzes over wat de overheid wel en niet moet doen en een beheerste, marktconforme arbeidsvoorwaardenontwikkeling. Dat geeft de ruimte aan sociale partners bij de overheid om initiatieven te nemen voor het realiseren van een betere, slagvaardiger en efficiëntere overheid. Wij doen een beroep op de politiek om met ons de handen ineen te slaan. Simpele oplossingen en hanteren van de kaasschaaf zijn geen opties. Dat leert ons het verleden.

Wij lichten onze visie hieronder nader toe.

De publieke sector is onderdeel van de Nederlandse arbeidsmarkt

Ingrepen in de publieke sector moeten voortkomen uit een langjarige visie op de overheidstaken en - daarvan afgeleid - het personeelsbeleid, zowel kwantitatief als kwalitatief. Sociale partners in de publieke sector hebben recent in het rapport '*De grote uittocht*' een analyse gemaakt van de problemen die op de overheidsorganisaties afkomen. Uit dat rapport blijkt dat ook bij een kleinere publieke sector de komende jaren een fors deel van het huidige personeel vervangen moet worden. Tot 2020 verlaten naar verwachting 7 van de 10 huidige werknemers bij de overheid en in het onderwijs hun baan, vanwege pensionering of baanwisseling.

Het is daarom van essentieel belang te blijven investeren in de arbeidsmarktpositie en de kwaliteit van de publieke sector. Overheidswerkgevers en overheidswerknemers hebben in '*De grote uittocht*' oplossingsrichtingen aangegeven voor de publieke sector. Kern daarvan is:

- wat je als overheid doet, moet je goed doen
- investeer in sociale innovatie
- geef uitvoerders en professionals de ruimte om hun werk te doen
- investeer met hoogwaardig HRM-beleid in je personeel
- bied een marktconforme loonontwikkeling

Een gezamenlijke aanpak

Voor de aanpak van zowel de overheidsfinanciën als de arbeidsmarktproblemen die op de publieke sector afkomen, is een gezamenlijke aanpak van politiek en sociale partners noodzakelijk. Daarbij onderkennen wij de volgende onderdelen.

a. Bewust kiezen; geen kaasschaaf

Maak bewuste keuzes in wat de overheid wel en niet doet. Wees er van bewust dat het overgrote deel van de overheidswerknemers (ruim 90 %) uitvoerend werk verricht. Snijden in het personele bestand in de omvang die in sommige verkiezingsprogramma's is gesuggereerd, gaat niet zonder aantasting van bestaande taken en dienstverlening.

b. Slimmer werken

Met 'slimmer werken' zijn veel efficiencyvoordelen te behalen. Dit is zowel van belang voor de overheidsorganisatie als voor het werkplezier van de overheidswerknemers. De effecten van slimmer werken zijn niet van vandaag op morgen te realiseren. Zij hebben een langere doorlooptijd en de kosten gaan voor de baten uit. Winst is te halen door betere samenwerking en afspraken tussen bestuurslagen, tussen bestuursorganen en tussen uitvoeringsorganisaties over afbakening van taken en verantwoordelijkheden, maar ook binnen overheidsorganisaties door het verminderen van het beroep op externen. Politiek en ambtelijk sturen op effectieve samenwerking is vruchtbaarder dan ingrijpende reorganisaties. Een gemotiveerd en goed opgeleid ambtenarenapparaat is een voorwaarde voor slimmer werken. Er moet voldoende aandacht zijn voor (bij)scholing van overheidswerknemers. Degenen die niet passen binnen de veranderde functies moeten worden begeleid naar ander werk. Afspraken hierover tussen sociale partners zijn van groot belang.

c. Marktconforme loonontwikkeling, breed sociaal akkoord

Een beheerste loonkostenontwikkeling is ook voor ons uitgangspunt. Van belang is dat de publieke sector hiermee niet uit de pas loopt met de marktsector. Dit zou immers de publieke sector in een nadelige positie zetten, als de arbeidsmarkt naar verwachting over een paar jaar weer aantrekt. Een beheerste maar

marktconforme loonontwikkeling in de publieke sector is alleen te bereiken als ook de marktsector zich beheerst opstelt. Daarom is een gezamenlijke inzet van belang voor een breed sociaal akkoord voor de markt en de publieke sector, waarin als onderdeel van een totaalpakket aan afspraken ook een beheerste loonkostenontwikkeling wordt afgesproken.

Hoe nu verder?

Wij stellen voor om overleg te voeren teneinde de gezamenlijke doelstelling van een efficiënte en slagvaardige overheid te bereiken. De politiek besluit daarbij over de taken. Ons gaan vooral de organisatie, de arbeidsverhoudingen en de werkprocessen aan.

Een verstandige, gezamenlijke aanpak levert gemotiveerd personeel op en een kansrijke uitgangspositie voor het daadwerkelijk realiseren van kostenbesparingen op de publieke dienst. We gaan deze uitdaging graag met u aan!

Dit manifest is uitkomst van gesprekken tussen hoofdrolspelers uit de kring van sociale partners in de publieke sector, wetenschappers en andere betrokkenen bij de arbeidsverhoudingen bij de overheid. De gesprekken hebben plaatsgevonden op initiatief van de bekleeders van de Albeda Leerstoel en zijn gehouden bij het CAOP aan de Lange Voorhout in Den Haag. Het initiatief om dit signaal af te geven is daar ontstaan.

Ondertekenaars,

J. Schirmbeck
E.F. Stoové
J.J.C. Debie
G. van de Kamp
R. Kuin
H. de Macker
E. Snoey
R.T.B. Visser
I. van der Deen

alsmede R. Bekker en L.C.J. Sprengers, hoogleraren Arbeidsverhoudingen bij de overheid (Albeda Leerstoel)